

Nils Alwall:

Högtidstal vid Frostavallens midsommarting 1961

Vi lever i ett land, där årstidernas växlingar är stora och kännbara. Ju längre vi kommer mot norr i vårt avlånga land, desto tvärare och snabbare blir kastningarna mellan vinterns kyla och sommarens värme. Vår och höst blir en kort övergångstid.

Två uråldriga högtider minner oss om vår närhet till moder jord, midvinterns och midsommarens. Mellan dem ligger å ena sidan vårens sjudande liv och å andra sidan höstens mognad och förgängelse. Där finnes flyttfågelsträck, som hastar hit till spirande grönska och insektslarver i ljusnande vårdagar och som skyndar bort igen i skymmande höstkvällar i ännu större skaror. De gamla med årskullens flygfärdiga ungar ger sig ut på den långa färden, meningsfull i sin skenbara meningslöshet. De slår en brygga mellan världsdelar, drivna av längtan till nordisk sommar.

Bildens anknytning till människolivet ligger så nära att den endast behöver antydast. I denna månghövdade skara finnes det säkerligen lika många känslöstämningar som individer i detta nu: Ungdomlig förhoppning inför midsommaren och livet — och de äldres minnen av flydda somrars sol över deras egen ungdom, kanske i kväll återspeglad i barns eller barnbarns förväntansfulla ögon.

Silverstolpe har en dikt (Morgon):

Den, som ej mer förnimmer
en junimorgons skimmer
med bävan och med ångest
för livets korthets skull,
den, som ej ger sig fången
en stund åt fågelsången
och känner att den lever
med samma klara drill,
när vi ha blivit mull
— han hör ej längre jorden,
den gröna jorden till.

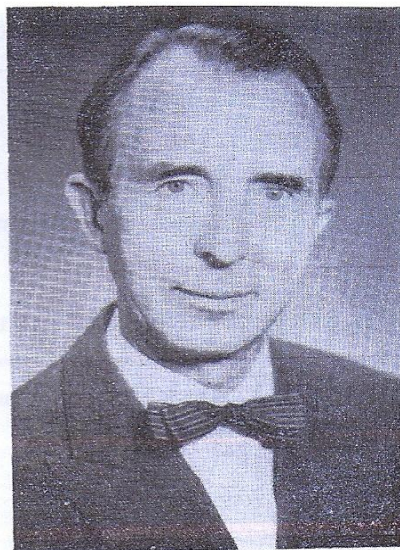
bröd, att bryta mark lockar ej längre som livsuppgift.

Dagens parvel talar knappast längre dialekt. "Di fäste fjeden" skulle väl i dag heta "den första mopeden". Han stultar omkring bland tätorternas motorfordon, han ser främmande länder och folk i televisionen vid en ålder långt före den, då vi ur böcker sökte skaffa oss en föreställning om livet och världen bortom hembygden.

Horisonten har vidgats. Svenskarna har blivit ett resande folk. Det går en resandeström till sydliga länder varje år, till varmare nejder med lång, het, pålitlig sommar och nästan ständigt grönska. För den solhungeriga nordbon är det skönt, vackert och romantiskt att komma till sådana trakter, nyttigt och lärorikt. Där finnes rikt och fattigt i en blandning, som hos oss tillhör historien. För den bofasta befolkningen är sommaren där en oändligt lång vardag, ofta förlamande genom tryckande hetta och förbränd grönska. Sommaren är inte som hos oss en kort intensiv upplevelse, uppfyllelsen av en lång vinters och en dröjande vårs förväntningar. Midsommarfirande i våra former är ett okänt begrepp i sydliga trakter, ja redan i Tyskland. Under en kort glansperiod sökte det tredje rikets herrar i ariskt svärmeri införa denna nordiska fest i vårt södra grannland. Det blev inget bestående.

Den långa sommaren i södern med snabbt mörkande kvällar tillhör en annan värld än vår korta sommar med dess ljusa nätter. Många resenärer finner säkerligen, att borta är bra och vackert men också att hemma är bäst och ännu vackrare än man kunde se före resan söderut.

Flykten från landsbygden är ett faktum i dagens samhälle. Många faktorer spelar säkerligen in: Bättre arbetstillfällen, bekvämare levnadsförhållanden och större trygghet på ålderns dagar. Men tätorternas och städernas folk, som lätt förlorar känslan för årstidernas och dygnets rytm, vänder åter till den natur, som de själva eller en tidigare generation lämnat. Behovet av fritidsområden och sommarstugor ökar. Kampen mot naturens industrialisering och vandalisering genom nöjesindustri och kraftverksbyggen har börjat. Männis-

Den, som ej mer förnimmer
ett barnaögas skimmer
med ångslan för att tiden
skall grumla denna glans
— det stora, rika livet
är icke längre hans.

Det kan synas märkligt, att ett midsommarting kan fånga ett sådant intresse ännu efter 25 år och i dagens samhälle, som i så hög grad omgestaltats under detta fjärdedels århundrade. Nils Ludvigs "fäste fjed" bland ödsliga grå stugor på den fattiga heden, åsynen av lutande grå gestalter på värkande trötta ben — "di fäste fjeden" togs för många år sedan, men förhållandena förblev länge oförändrade. De steniga läpporna och de magra hedarna lockar nu inte längre som leve-

skans behov av och förpliktelser mot naturen börjar bli klart hos allmänheten liksom ock de krav, som allemansrätten ställer på oss alla, och risken för begränsningar, om den missbrukas. Det finnes anledning att understryka detta, när vi samlas till ting i detta friluftsområde, som är en lika vacker tillflyktsort i sommarsol som i vintersnö. Det visar vad förutseende, hängivelse och idealism kan skapa till gemensam fromma, när goda krafter bringas att samverka.

Midsommarting har hållits här i ett kvarts sekel. Dagens anslutning må utgöra ett tack till de få, som en gång insåg detta behov och som genom åren gett möjlighet åt de många att fira gemenskapens högtid i hägn av skogens grönska under skimrande kvällshimmel.

Midsommarfesten knyter samma nutid och forntid. Den firades av vikingar, som på härnads- och handelsståg drog fjärran hän, "vidgade världen för folken i Nord" och bidrog till bättre förhållanden där hemma. En ny vikingatid har kommit. Skaror av svenskar drar åter till fjärran land, i maskinåldern i långa dagsmarscher med dundrande rea-plan, denna gång till fredliga uppbyggnad eller väpnad vakthållning. Säkerligen tänker många av dem i denna stund med saknad på vår midsommar, när de i mörk natt blickar mot en svartblå orientalisk himmel med liggande måne och starkt lysande stjärnor. Så måste också vikingarna ha känt det, när de seglade i sina bräckliga drakskepp på sydliga breddgrader. Tekniken ändras, men människan förbliver i stort sett oförändrad genom tiderna.

Här kan vi sjunga med Fröding:

Det är skimmer i molnen och glitter i sjön
det är ljus över stränder och näs
och omkring står den härliga skogen grön
bakom ängarnas gungande gräs.

Midsommaren har fört oss många samman till ting, när dagen är som längst och natten som ljusast. Midnattsskymningen kommer att skingras av facklors sken, innan den nya dagen gryr. En vackrare bild kan vi inte samla till våra ljusa minnen.